

ЗБАРАЗЬКА ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА
МЕТОДИЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ВІДДІЛ

Серія: „Наші славні
земляки”.

Вчений-кібернетик,
ім'я якого - Ігор Вітенько

(до 70-річчя від дня народження)

біобібліографічна довідка

м. Збараж
2008 р.

Багата і щедра на таланти Збараська земля. Адже це вона дала світові таких вчених, як Іван Горбачеський, Олександр Смакула. Ім'я Ігоря Вітенька можна поставити поряд з цими величинами. Хто ж він, Ігор Вітенько? Відповідь на це дасть дана біобібліографічна довідка, яка прислужиться всім, хто цікавиться історією Збаражчини, її славетними людьми і може бути використана у роботі бібліотек, вчителями та учнями загальноосвітніх шкіл, краєзнавцями.

Література в довідці розміщена в алфавітному порядку авторів.

Інформацію узагальнила:

Тамара Кульпа, завідувачка
методично – бібліографічного
відділу ЦБС.

Комп'ютерний набір:

Галина Ігнат'єва.

Відповідальна за випуск:

Оксана Бойко, директор ЦБС.

„Життя моє – лише краплина,
Розчинена у вічності земній”

Історія України, її доля нерозривно зв'язані з долею та вчинками мільйонів українців, а особливо найяскравіших представників української нації. Адже не секрет, що історію творять люди, пристрасно захоплені якоюсь ідеєю, думкою, віддані певним поглядам. Яскраві особистості – це безцінний дарунок, який дає Бог конкретному народові. Без них не було б руху уперед.

До таких особистостей по праву можна віднести і Ігоря Вітенька – неординарну людину, молодого вченого-математика і кібернетика, котрий яскравою зіркою спалахнув на горизонті української науки, але на 36-му витку його життя трагічно обірвалося.

Ігор народився у патріотичній селянській родині і вже змалку виділявся самостійним мисленням. Його життя почалося 28 березня 1938 року у селі Чернихівці Збараського району Тернопільської області. Батько, Володимир Вітенко, загинув на війні 1941 року.

Ігорева мати Євгенія, з родини Осадчуків, 1915 року народження, за зв'язки та допомогу ОУН-УПА, у 1944 році була заарештована й засуджена військовим трибуналом м. Тернополя на 20 років каторжних робіт. Ув'язнення відбувала в таборах Кемерова, Іркутська, Норильська і Молдовії. Брала участь у політичних страйках в м. Норильську.

Мамина рідня – два брати Теодор (1941 р. н.) і Олександр (1928 р. н.), а також сестри Анна (1922 р. н.) і Стефанія (1930 р. н.) загинули в лавах УПА.

Розповіді про них та їхню героїчну смерть помітно вплинули на світогляд і життєву позицію Ігоря Вітенька. Ігор виховувався у двоюрідної сестри Анни Кониш у с. Верняки Збараського району.

Початкову освіту здобув у с. Чернихівці, а середню – у Збаражі 1954 р.

Захоплення точними науками допомогло Ігореві в 1955 р. вступити на фізико-математичний факультет Львівського університету, який із відзнакою закінчив у 1960 році. Був скерований працювати викладачем у Харківський університет.

1967 року у Львові Ігор захистив кандидатську дисертацію та переїхав працювати в Ужгородський університет. У 1972 році рішенням Московської ВАК Ігореві надано звання доцента на кафедрі теоретичної кібернетики й математичної логіки.

Працюючи в Харкові та Ужгороді, Ігор Вітенько видає у Києві, Львові та Ужгородському університеті 18 вагомих наукових праць та навчальних посібників із кібернетики і математичної логіки, зокрема „Схеми, алгоритми, многовиди” (1970), „Математична логіка” (1971), „Конструктивні операції” (1972).

Добре знав німецьку й англійську мови. Готувався до захисту докторської дисертації, для чого зібрав багатий науковий матеріал. У листах до мами Ігор скаржився, що захист докторської дисертації під загрозою, бо на нього пишуть багато огидних анонімок й сигналізують, що він походить із бандерівської родини.

Пригнічений цькуванням і переслідуванням „сексотів”, Ігор Вітенько приїхав 19 серпня 1974 року на свято Спаса в гості до матері в с. Чернихівці, щоб хоч трохи відпочити душею. Та через місяць, 21 вересня 1974 року, його знайшли мертвим у Винниківському лісі під Львовом. Мисливець та його собака випадково натрапили на тіло Ігоря Вітенька. Скільки днів пролежав у лісі – невідомо. Слідчий сказав мамі, що при загиблому були гроші, документи і годинник. Ні ран, ні ознак насильства на тілі не знайшли. Отже, це не був хуліганський напад, ні грабунок.

Похорон організував Львівський університет. Матері показали запаюну цинкову труну. Яким було слідство і що воно виявило – матері так і не повідомили.

Так трагічно і таємно обірвалося життя талановитого вче-

ного, одного з небагатьох фахівців із кібернетики і математичної логіки. Можливо, він став би гордістю української національної науки.

Як свідчать його друзі, Ігор допоміг багатьом ученим і науковцям у Львівському і Ужгородському університетах написати й захистити наукові праці. Його науковою спадщиною скористалось багато науковців і після його смерті.

Близький приятель Ігоря з Ужгородського університету професор Ю. Василенко пише, що це „була людина з великої літери, справжній вчений, як кажуть, від Бога, він виділявся високим інтелектом і працьовитістю. Я і мої колеги ще й тепер використовуємо його посібник”. (З листа п. Ю. Василенка).

Невідомо, чи розкриється коли-небудь таємниця загибелі Ігоря Вітенка, але зрозуміло одне: він не став вірним слугою тоталітарної системи і за це вона знищила його.

То ж зробимо все для того, щоб країна знала своїх синів. Віриться, не за горами час, коли у Чернихівцях встановлять меморіальну дошку на честь свого земляка, а його ім'я знатиме кожен школяр Збаражчини.

* * *

Л і т е р а т у р а:

Возняк, Г. Талант кібернетики: (світлій пам'яті Ігоря Вітенка) [Текст]: Збірник праць / Г. Возняк. – ТМО НТШ. – Т., 2004. – Т.1. – С. 290-293.- Бібліогр.: С. 293.

Олещук, І. Вчений-математик і кібернетик Ігор Вітенко [Текст]: Матеріали наукової конференції „Україна і світова наука”: Зб. праць / І. Олещук.- Т., 1997. – Вип.. 2 – С. 41-42.

Олещук, І. Ігор Вітенько: Вчений-кібернетик і логік з Черниховець [Текст]: І. Олещук // Тернопілля '96: Регіон. Річник. – Т., 1996. – С. 146-148.

* *
*

Крамар, Р. За що вбили Ігоря Вітенька [Текст] / Р. Крамар // Тернопільська газета. – 1997. – 29 січня.

Олещук, І. Він не став вірним слугою тоталітарної системи [Текст] / І. Олещук // Шлях перемоги. – 1995. – 4 березня.

Те ж: Дзвін. – 1995. – жовтень. - №8.

Олещук, І. Загадкова смерть чернихівського кібернетика [Текст] / І. Олещук // Вісник історії краю. – 1996. – листопад, грудень. - №11-12.

Олещук, І. Мов спалах яскравої зірки [Текст] (Про молодого вченого-математика і кібернетика І. Вітенька) / І. Олещук // Тернопіль вечірній. – 1994. – 15 червня.

* *
*

Возняк, Г. Вітенько Ігор Володимирович (28. 03. 1938, с. Чернихівці, нині Збаразького району – 21. 09. 1974 м. Винники Львів. обл.) – кібернетик, логіст [Текст]: / Г. Возняк. І. Олещук // ТЕС. – Т., 2004. – Т.1. А-Й. – С 286; фотогр.

* * *